MỖI SỐ : 6 XU

NGÀY THỨ SÁU 8 AOUT 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur

63-65, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM HỮU-LỢI
Administrateur délégué : NGUYỄN V. LỢI

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC TÂN VĂN HANOI

Téléphone N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

Une seule insertion. . . . 0$30 la ligne
Par mois. . . . .
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$02 la ligne
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales 1$50 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants.

Ngọn bút nhà làm văn

Nhân sinh bách nghệ, mà mỗi nghề phải cần một thứ khí-dụng riêng. Những khí-dụng ấy vào tay một anh thợ lười biếng vụng-về thì thường để tỏi-tàn hư-hỏng, nhưng vào tay một bác thợ siêng-năng khéo léo thì bao giờ cũng tốt-đẹp dễ dùng. Vì sao? Vì rằng một anh thợ dã vụng về lại lười biếng tất không hết lòng cẩn-trọng về nghề mình, những khí-dụng không năng mài rũa lau chùi mới hóa nên tồi-tàn hư-hỏng. Còn bác thợ dã khéo lại siêng tất sẵn lòng yêu mến nghề mình, mà sinh ra qui trọng cả đến những khí-dụng nó giúp mình trong khi làm việc, dã qui-trọng tất hết lòng săn-sóc trông-nom, lau chùi mài, rũa, cho nên những đồ dùng bao giờ trông cũng có cái vẻ sạch sẽ ưa nhìn. Vì thế nên muốn biết một anh thợ vụng hay tài, siêng năng hay lười biếng, cẩn-thận hay liều-lĩnh, có thể cứ xét ở những đồ dùng mà biết được: cái giá-trị một người thợ một phần là ở như cách gìn-giữ khi dụng của mình vậy.

Làm văn cũng là một nghề, mà cái khí-dụng cốt-tử của nhà làm văn tức là ngọn bút, trước kia là ngọn bút lông mà ngày nay phần nhiều là ngòi bút sắt. Dù là ngòi bút lông hay là ngòi bút sắt, nhà làm văn cũng cần phải giữ gìn một cách cẩn trọng mới được. Nhưng gìn giữ đây không phải là mỗi khi viết xong lấy nước rửa cho sạch, lấy dẻ lau cho sáng, rồi lấy cái gì che dậy lại dề khỏi bụi bậm gì-han đâu! Gìn-giữ như thế vẫn cũng-hay thực, song dó là thuộc về phương diện vật-chất, không can hệ chi lắm cho cái giá-trị nhà làm văn. Gìn giữ đây là gìn giữ về phương-diện tinh-thần, nghĩa là khi viết văn phải sao cho xứng-đáng với cái ngọn bút mình dùng, cho cái ngọn bút khỏi phải thẹn phải bực vì nỗi mình đã dùng nó một cách sai đường lạc nẻo.

Hiện nay trong xã-hội Việt-Nam nhà có lẽ cái nghề làm văn cũng là một nghề phát đạt lắm, vì không ngày nào, không chỗ nào là không có người viết văn, không có người tập làm văn. Đó là một sự đáng mừng, mà cũng lại là một sự đáng lo nữa! Mừng là mừng cho tiền-đồ quốc-văn có sẵn vô số tay thợ nhiệt-thành để xây tường đắp móng, để chóng thành một cái lâu-đài vĩ-đại nguy nga; mà lo là lo không khéo những tay thợ kia có lắm người hoặc vì tinh hoặc cố chi mà ngẫm ngẫm làm hại cho cái tiền-đồ quốc-văn cũng có! Những tay thợ có thể làm cho cái lâu đài kia hoặc không dựng nổi, hoặc dựng nổi mà chóng xiêu tàn đổ nát, những tay thợ có thể làm hại một cách ngẫm ngẫm cho cái tiền-đồ quốc-văn đó, tức là những nhà làm văn không có lòng cẩn-trọng, không biết gìn giữ, cho cái ngọn bút của mình được trong sạch bẩn-hoi, chỉ vụ lấy cái lợi nhất thời, hay chỉ cầu được hả lòng trong chốc lát mà thôi. Ta cứ bình tĩnh mà xét thì hạng khinh rẻ cái ngọn bút làm văn ở nước nhà ngày nay không phải không nhiều, nếu bạng đó, không sớm biết tỉnh-ngộ mà xoay đổi cái phương châm thì thật có một cái ảnh hưởng không hay cho đường khai-hóa của dân nhà lắm đó. Mấy lời nói đây là cốt để cho hạng văn-sĩ không biết dùng cái ngọn bút làm văn một cách chính-đáng: vẫn biết là lời nói thẳng không khỏi trái tai, song đã là một điều nên nói thì dù thế nào cũng nói.

Thế nào là không biết dùng ngọn bút làm văn một cách chính đáng? Nhà làm văn biết giữ-gìn cái ngọn bút của mình cho trong sạch, cho có giá-trị thì phải kỳ những điều gì? Nay cứ xét hiện-tình văn-chương nước nhà mà bàn rõ ra đây, nếu có chỗ nào thiếu, mong sẽ có người bổ cứu thêm cho.

Trước hết nhà làm văn không nên dùng ngọn bút của mình để làm cái ngòi cho những cái dục-tình bất chính. Lắm người hoặc soạn tiểu-thuyết, hoặc làm thi ca chỉ trọng ở lời văn sao cho hoa mỹ, ở giọng thơ sao cho thánh thót, chỉ cốt sao cho kẻ đọc sách xem thơ của mình được vui lòng khoái chí, được thích miệng êm tai một lúc mà không nghĩ đến cái ảnh-hưởng sâu-xa ngấm-ngầm nó làm hại những kẻ học-thức còn non, lương-tâm còn yếu dễ phát khởi ra lắm cái dục-tình bất chính có hại cho phong-hóa cương-thường! Ai cũng rõ ngày nay tiểu-thuyết tình, thơ ca tình rất nhiều, bình như các nhà làm văn chỉ chú trọng về một mục ái-tình, ngoài ái-tình ra không còn có điều chi đáng nói nữa. Ôi! Bể-tình sâu thẳm, người mình dắm đuối đã nhiều, cần chi phải dắt dẫn bờ mà xô đẩy người ta xuống nữa! Ái-tình cũng lắm cái hay, cái đẹp, cái cao thượng, nhưng mấy ai hiểu rõ cho đâu, vậy những nhà soạn-truyện tình, viết thơ tình, tưởng nên giới ý.

Hai là nhà làm văn không nên dùng ngòi bút của mình làm cái kim châm chích nhằm. Đã đành rằng hay khen bèn chê là một cái quyền của nhà ngôn-luận, song lắm người cái đáng khen không khen, cái đáng chê không chê, chỉ sối-sẳng trong cái việc công-kích nhằm, bài-xích bậy! Lại còn cái thói bề có một người tai mặt nào đã chỉ chích một việc gì, thôi thì dua nhau mà chỉ-chích theo, có lẽ phần nhiều không rõ cái việc ấy đáng chỉ chích ở chỗ nào cũng có! Mà họ công-kích đây phần vì có công-tâm thì ít, phần vì lòng ghen ghét thì nhiều: thấy người ta làm được mà mình không làm được, hoặc sợ người ta hơn mình mà công kích để phá-hoại cái công-cuộc của người ta, thật là đáng tiếc! Ôi! Nhà làm văn tức là giữ một cái chức-trách quan trọng, không nên để mình vào cái địa-vị con ong cái muỗi mà giảm cả cái giá-trị mình đi?

Ba là nhà làm văn không nên dùng ngòi bút của mình làm một món đồ chơi. Trước khi cầm bút viết, ta nên tự hỏi rằng những điều ta viết ra đây có ích chi cho đồng-bào xã-hội, có thể kiều-chỉnh được nhân tâm, có thể duy-trì được thế-đạo, có lợi chi cho đường trị dục đức-dục của quốc dân không đã. Nếu biết chắc là những điều mình viết có ảnh hưởng hay thì sẽ viết, bằng cái mình viết đây chỉ là một cách tiêu khiển bão huyền, chỉ là một câu chuyện mua cười, không bổ ích gì cho ai, thì xin hãy gác bút lên cho các ngọn bút kia nó khỏi thẹn vì phải làm một việc vô-vị, khỏi bực vì phải làm một việc không xứng-đáng với cái chức trách của nó. Ta nên biết ngọn bút nhà làm văn là một vật thiêng liêng, đáng kính đáng trọng, không nên lẫn với cái bút vẽ hề hay bói nhọ.

Bốn là nhà làm văn không nên dùng ngòi bút của mình để ca-tụng nhằm. Cái lối văn ca-tụng ở ta ngày nay có lẽ thịnh hành lắm. Nào ca-tụng một nhà phú-hào ở trên tờ báo, nào tán dương một vị quan-trường ở chốn điền dã, hết tiệc trà nọ, đến tiệc rượu kia, mỗi tiệc có một bài đít-cua ca-tụng! Những khi có một nhà phú-hào nào có công tâm công đức mà làm lợi cho đồng-bào, hay có một vị quan-trường nào có chính tốt tài cao mà làm ích cho dân sự thì tán dương ca-tụng đã đành; nhưng nhiều khi những lời tán dương không hợp với sự thực chút nào, thật không còn có giá-trị gì cả. Đối với một ông quan thì dù thế nào cũng khen là công bình, chánh trực, liêm-khiết, sẵn bụng thương dân một lòng vì nước, vân vân, khiến người nghe phải mỉm miệng cười! Ôi! ta phải biết ngọn bút nhà làm văn không phải là cái lưỡi của anh kiếm ăn về nghề phỉnh-phờ tán-tỉnh mới được!

Tóm lại muốn cho ngọn bút nhà làm văn có giá-trị, thì lúc viết văn phải kị bốn điều vừa nói trên này. Ta phải làm sao cho ngọn bút kia phải là cái cần của thần công-lý, lưỡi kiếm của nhà võ-sĩ mới không phụ với cái tiếng « chân văn-sĩ » nó đang chờ-đợi ta kia.

B. G

ÂU-CHÂU ĐIỆN-TÍN

HAVAS

Paris ngày 6 Août 1924

Anh với Nga

Tin Londres. — Anh-Nga lại điền-đình với nhau và đã hợp ý nhau.

Nước Đức với cuộc hội-nghị Londres

Đại-biểu nước Đức phản-trần mọi lẽ về mọi việc Đồng-minh quyết nghị, và xin đại xá cho những người bị-án trong hạt sông Rhur. Lại nói đến việc rút quân ở hạt trú-binh về.

Thủy-tai ở Ấn-độ

Tin Madras. — Nam bộ Ấn-độ bị lụt. Một trăm người chết, 5.000 nóc nhà đổ.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 7 Août 1924

Cuộc hội-nghị Londres

Đức ân văn của các đại-biểu Đức phân trần mọi lẽ về các tờ-trình của ba tiểu-ban chưa đem công-bố, song các báo cũng đã đăng một vài tin về bản án văn ấy. Trong bức thư gửi bản án-văn ấy đến, có nói đến việc rút quân ở hạt sông Rhur về, và nói nhiều nhất về bản tờ trình của tiểu-ban thứ nhì nói về việc kinh-tế. Lại có nói đến việc xin đại xá cho người Đức bị án trong hạt trú binh.

Buổi sáng hôm nay các chánh phái bộ của Đồng minh và của nước Đức hội-nghị với nhau. M. Marx có phân trần về mọi lẽ đã kể trong bản văn của nước Đức.

Buổi chiều, lại hội-nghị. Các phái-bộ nghe những lời của các nhà giám-định Đồng-minh bình phẩm mọi khoản trong bản án văn của nước Đức. Sau bàn đến những khi nước Đức sai hẹn, sáng hôm nay lại bàn lại.

Anh với Nga

Anh Nga điều-đình với nhau đã dự thảo được hai bản giao-ước.

Theo như các bản giao-ước ấy thì nước Anh được đãi là tối huệ quốc. Nước Anh công nhận cho chánh-phủ Nga cái độc-quyền buôn bán tại nước Nga, và cho các đại-biểu nước Nga được hưởng cái quyền đặc biệt.

Chánh phủ Nga công nhận các trái khoản và ưng đặt một hội-đồng để ấn định các số trái khoản và bồi khoản. Khi nào cái vấn-đề trái-khoản giải-quyết xong, thì chánh-phủ Anh sẽ đệ trình nghị-viện một bản luật về việc cho phép chánh-phủ Nga mộ thải tại nước Anh.

Thủy-tai dữ-dội ở Trung-hoa

Ba nghìn rưỡi xã ở tỉnh Trực-lệ bị mất hẳn. Ba nghìn người bị chết đuối trong miền Trương-gia-khẩu. Trong số ấy có nhiều người Nga.

Nạn tàu bể

Tàu chiến Nhật-bản thao luyện ban đêm, một cái ngư-phóng ngư-lôi đâm vào đá bị cạn.

Bắc-đẩu hội-tinh

Những vị sau này mong thưởng đệ ngự-đẳng Bắc đẩu hội-tinh:

MM Danjou lãnh-sự ở Singapoure; Tessier lãnh-sự ở Phnôc-kiên; Valantini lãnh-sự ở Manille; Tymard, Crépin, Baudez thông-ngôn tại các bộ lãnh-sự Trung-hoa.

MÓNG TAY MỌC LÂU CHÓNG THẾ NÀO?

Một nhà bác học Thụy-sĩ khảo-nghiệm về móng tay người ta luôn trong bốn mươi tháng giời, có nói móng tay mỗi tháng mọc được ba millimètres. Số ấy là một số đồ-đồng, có người móng tay mọc chóng hơn, có người mọc chậm hơn. Ông lại nghiệm ra rằng móng ngón tay cái mọc chóng hơn móng các ngón khác, và móng bàn tay phải lại mọc chóng hơn móng bàn tay trái. Lại mỗi tuổi một khác. Móng tay người đang độ trai trẻ khỏe mạnh, mọc nhanh chóng hơn là móng tay người già và con nít.

MỘT CÁCH HÀNH TỘI KỲ KHÔI

Một người Ấn-độ tên là Hartar Singh về đằng với người châu khác, giáo khác, để phản-đối với người cùng châu, và cùng giáo với mình. Sau người ấy lại bắt hòa với người đồng bên kia, trở về đầu hàng với người cùng châu và cùng giáo, đằng nào bên lập một hội-đồng xét án và bắt phải chịu tội để rồi mới cho quay đầu về. Hội đồng xét án định tội như sau này:

1° Luôn trong năm ngày, ngày nào tội-nhân cũng phải đọc kinh thánh, và lấy quần áo mình mặc mà lau mấy viên gạch lát trong đền.

2° Trong năm ngày luôn, hễ thấy ai ngồi mỏi chân trước của đền, thì phải lau giầy dép cho người ta.

3° Phải bói nhọ nửa mặt đi để nghe tuyên án.

4° Phải đi chân từ Amritsar đến Nankana.

5° Phải nộp 1.500 livres tiền phạt.

Tội nhân kêu van thì hội-đồng miễn cho khoản bôi nhọ mặt, và tiền phạt hạ xuống làm 500 quan.

VẦN VUYÊN

Gửi cho bạn

Quái đêm hôm ấy cái đêm nào,
Tôi nhớ anh mà nhớ là sao,
Trăm mối rối bời lòng vấn vít,
Năm canh dài dằng dụ tiêu tao,
Cứ nằm ngang chán xoay nằm dọc,
Hết giờ ra thôi lại giờ vào,
Đêm nào đêm nào tôi cũng nhớ,
Thế mà không biết cái đêm nao.

Trả lời bạn

Nợ nần tôi bác phận nam nhi,
Nghĩa bác tình tôi bác lạ gì,
Thương bác, bác thương, thương [cũng thế,
Nhớ tôi, tôi nhớ nhớ làm chi,
Công danh khuyên bác nên mau bước
Thương nhớ nghe tôi hãy gạt đi,
Bác vẫn chưa già tôi vẫn trẻ,
Tao-phùng tôi bác thiếu gì khi.

Thượng-cốc Minh-Nhân

Tự do diễn đàn

Đoạn trường thanh!

Các bạn đọc báo ơi, đoạn trường thanh đây không phải là cái tiếng khóc của một ả hồng-nhan mệnh bạc nào đâu! mà cũng không phải là cùng đàn dịp hát của cô khuê-nữ nào đâu! Đoạn trường-thanh đây là cái tiếng kêu khóc của mười mấy vạn con người bị nước lụt kia với cái tiếng của kẻ viết bài này là người đã được mục kích cái cảnh huống bi thương của mấy vạn đồng-bào ở các nơi bị lụt đó!

Hỡi Quốc-dân ta ơi, tai tôi nghe, mắt tôi thấy ai kêu đứt ruột, ai khóc đau lòng, khiến cho kẻ giang hồ này đã mười năm nay chịu biết bao nhiêu ma-chiết khốn-cùng, hai con mắt khô khan hầu như không có nước mắt nữa, mà thấy cảnh động lòng, cũng phải sa đôi hàng lệ!

Gặt lệ mà ngẫm nghĩ rằng: Ta xót vụng có ích gì, ta thương thầm có ích gì cho mười mấy vạn đồng bào khổ sở kia không, âu là ta đem cái tiếng kêu đứt ruột, tiếng khóc đau lòng mà nói với quốc dân, họa may bà con trong nước nghĩ đến giống nòi mà ra tay cứu vớt lấy nhau chăng.

Than ôi! suốt nghìn dặm điền hòa tầm một, mười mấy vạn dân tan cửa nát nhà, màn trời chiếu đất trên gò đất cao, trên đường xe-hỏa, khoai ngô không có mà độ nhật, sung đến không có mà đỡ lòng; kêu giời, giời cao không thấu, khóc đất, đất thấp chẳng nghe! tiếng ai oán ngày đêm không ngớt, thật là trông thấy mà đau lòng đứt ruột.

Cứu lấy nhau! đồng bào ơi! Tay đứt ruột xót, thương lấy nhau cùng, ai ơi! tôi gọi, tôi kêu, tôi hô hai chữ « từ-tâm » của quốc-dân ta.

Các ông ơi, lên xe xuống ngựa, cơm trắng, cá béo, các ông có phúc không bị tai trời, vậy các ông nên cơm bớt bát, tiền bớt đồng cho muôn vạn đồng bào đói cơm thiếu áo lênh đênh không nhà cửa kia!

Các bà ơi! cửa các, buồng thêu, chăn loan đệm gấm, các bà có phúc được hưởng yên vui, vậy các bà nên xót thương lấy muôn nghìn con thơ mẹ yếu, đói không cơm đỡ lòng, lạnh không áo che thân kia!

Các cô, các cậu ơi! giường cao chiếu sạch, quà bánh ngọt bùi, các cô, các cậu ơn nhờ phúc trạch vui vẻ đoàn viên, vậy các cô, các cậu nên xót thương lấy muôn nghìn trẻ bé đói ăn khát uống, lạc mẹ mất cha kia; các cô, các cậu đừng trông rằng những trẻ bé đó là người rưng nước lã đâu, những trẻ bé đó là con một nhà dân một nước với các cô, các cậu đấy, nhón lên chúng nó cũng gánh vác một phần cái gánh nặng quốc gia với các cô, các cậu đó, vậy các cô, các cậu nên bớt đồng xu mua bánh, đồng tiền mua kẹo, mà góp vào việc cứu giúp chung này!

Tôi lại nhờ riêng các cô, các cậu một việc sau này nữa: những thầy me cô bác của các cô các cậu lắm công nhiều việc, thương sao nhãng, vậy mỗi khi nhắn ba các cô, các cậu nên nhắc nhỏm những nỗi khổ tình thương của người tai nạn để cầu người nọ tới mà đóng góp ít nhiều, ấy là một việc lớn, mười mấy vạn nạn-dân nghèo đói trông mong ở các cô, các cậu đó.

Mong lắm thay! mong lắm thay!

Nguyệt-Ba

MỘT ÔNG THAM-BIỆN SỞ ĐIỆN-BÁO NƯỚC Ý ĂN CẮP HƠN HAI TRIỆU

Mới đây ông Điện-báo-cục tham-biện ở Florence (nước Ý) tên là Guiseppe Ascani, bóc thư ra lấy cắp của sở Điện-báo một số tiền đến 1.800.000 lires (tiền nước Ý, giá bằng một phật-lăng), rồi trốn sang ở nước Thụy-sĩ ít lâu, đoạn lại lẻn sang nước Đức, thay tên đổi họ, đến ở tại Bá-linh, ăn tiêu một cách cực kỳ sang trọng. Ở Bá-linh, Ascani lại làm quen được một cô con gái con quan thượng-thư nước Đức, xuân-xanh mới trạc độ đôi mươi, mặt phượng mày ngài, mỏi son má phấn, sắc đã đẹp mà của lại càng nhiều, giàu có vào bậc nhất nhì ở kinh-thành nước Đức, bởi vậy cho nên ông tham lòng càng bồi rồi, dạ càng ngẫn ngơ. Coàng ngỏ ý cầu-hoàng thì nàng cũng thuận tình đính ước, lễ thành-thân đã sắp tới kỳ. Nàng ngỏ ý muốn về ở nước Ý, lấy nghĩa rằng lấy chồng thì phải theo chồng, lấy mới khó nghĩ thay, chàng tăng trẻ không biết nói ra làm sao, bèn phải bẻ gẫy rằng chàng đã vì một việc chính trị, mà phải bỏ nước Ý mà đi, nay không thể trở về được. Bấy giờ chàng ta mới phải sang ở Bruxelle (nước Bỉ) thì bị linh cảnh-sát nước Ý cho đi ùng tóm được.

Ngoài số tiền ăn cắp của sở Điện-báo, ông tham lại còn xoáy của hội ái-hữu sở Điện-báo một số tiền là 12.000 lires nữa, mà chính ông tham lại làm hội-trưởng hội ái-hữu ấy, song món tiền này khi ông tham trốn ra tới ngoại-quốc, thì đã gửi về trả cho hội rồi.

Khi linh cảnh-sát tóm được ông tham ở Bruxelle, khám trong mình chỉ còn thấy có 1.500 quan mà thôi. Hiện nay đã giải về nước Ý, giao cho tòa án nghị tội.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Cuộc thi thơ

Của Nooc-rai-Quyên cũ-si

MMDCCLXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thắng-cảnh danh-lam chốn Nhị Nùng.
Cửa Khổng mây che im tiếng mõ,
Sân Trình rêu phủ lối nho-phong.
Âu văn chế độ lừng Nam Bắc,
Pháp học qui mô rạng núi sông.
Giáo-hóa mỗi ngày thêm mỗi vẻ,
Khoa trường càng mở lại càng đông.

Vũ-tôn-Trai
Voie & Batiments - Gare Hanoi

MMDCCLXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tú khí thanh anh chốn Nhị Nùng.
Không đạo biết bao nghìn học-sĩ,
Hiền tài chỉ có bảy mươi ông.
Lầu son thắng ngất lơ-thơ nóc,
Bia đá xanh rì bát ngát trông.
Cỗ-thụ mấy hàng tươi tốt nhỉ,
Thu hồ Á-vũ với Âu-phong.

MMDCCLXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo ngay-nga điệp điệp trùng.
Đạo Thánh mở mang trong vũ-trụ,
Ba Hiền rỡ rỡ khắp tây đông.
Trải bao thế kỷ hương còn ngát,
Biết mấy giảng thu lửa vẫn nồng.
Lễ nhạc hãy còn in nếp cũ,
Văn minh không đổi lối nho-phong.

Vũ-văn-Nhượng
Voie & Batiments - Gare Hanoi

MMDCCLXXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng nào ai tế lễ chung.
Muôn thuở đắp xây nền giáo-hóa,
Bấy nay gây dựng nếp nho phong.
Hương trong vẳng vặc bên sông Nọi,
Đức tốt vang lừng khắp cõi Đông.
Lượng thánh dất đưa người hậu thế
Lạc Hồng tỏ mặt với non sông.

Khóa B, Bông-giang, Hải-dương

MMDCCLXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Khổng miếu còn y dấu khải phong,
Nền Lý bia Lê đường đạo vững,
Non Nùng sông Nhị khí thiêng chung
Khói hương thơm ngát quanh thành [cổ,
Chuông mõ vang truyền khắp Á-đông
Cõi Việt đều nay phong-hội mới,
Mà trong học-giới vẫn tôn sùng.

Nguyễn-cao-Khoa
Rue Chemin de fer, Isongay

MMDCCLXXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu đựng từ xưa Lý-Thái tông.
Cửa Thánh mở toang đường sĩ hạnh
Bia Hiền dựng nức tiếng nho-phong
Cá ngoi bực sóng dòng sông Nhị,
Chim hót đầu non dặm núi Nùng.
Tạo hóa in bày phong-cảnh ấy,
Trơ-trơ như đá vững như đồng.

Cát-văn-Long
Làng Đoài-giáp, Sơn-tây

MMDCCLXXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thánh miếu này đây có phải không?
Bia đá vẫn ghi năm quốc-túy,
Hương thơm bay tỏa ngọn non Nùng
Đêm tô nho học miền Hồng Lạc.
Gây dựng văn-minh cõi Lạc Hồng.
Còn miếu còn bia còn dấu cũ,
Kiến người trông thấy nẫm người lòng

Vũ-đình-Khoa
Phố Xuân-hòa, Tuyên-quang

MMDCCLXXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cổ ai qua chẳng ngẫm trông.
Đạo Khổng thánh minh nền quốc-túy,
Sao Khuê rực rỡ góc trời Đông.
Mưa Âu gió Á nền vẫn vững,
Nước Nhị sông Thù mạch đạo thông.
Trải tám trăm năm cùng đất nước,
Thanh danh từng lẫy biết bao cùng

Phùng-thị-Tiết, Bắc-ninh

MMDCCLXXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu nên ghi tác bằng rồng.
Cơ-chỉ Trần Lê trong hễn Nhị,
Gió mưa Thù Tứ chốn non Nùng.
Đại vàng mũ bạc hai hàng đứng,
Gác tía bia xanh một cảnh trông.
Trải Lý đến nay bao thế-kỷ,
Khó hương Nam Bắc phụng thờ chung

Phùng văn Đương
Làng Kim-quan, Bắc-ninh

MMDCCXC

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cổ bia xưa bấy đứng trông.
Đạo thống nguồn sâu in nước Nhị,
Cương-thường cột đựng vững non [Nùng,
Vẫn còn cợ-chỉ như sau trước,
Sá kể hương đăng lúc nhạt nồng.
Đương hội bàn khai văn-học mới,
Còn khoa luân-lý đạo còn sùng.

Bùi-lạc-Thủy
Làng Vĩnh-bảo, Hải-dương

MMDCCXCI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Quốc giáo còn gì dấu tích không?
Cảnh nhất phồn hoa cơ-chỉ cũ,
Người trong thanh-khí lửa hương
Mưa Âu gió Mỹ trời Đông Á, [chung.
Cửa Khổng thêm Nhan đất Lạc Hồng
Còn nước còn dân còn phố xá,
Giảng sao còn tỏ đạo còn sùng.

Cử-nhân, Đặng-vũ-Oánh
Làng Hành-thiện, Nam-định

MMDCCXCII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Du-lịch ai ôi có biết không?
Đạo dức sóng bày cùng tạo hóa,
Cung tường đứng vững với non sông
Giờ mưa rung động trời Âu Mỹ,
Lễ nghĩa linh đình đất Nhị Nùng.
Phong cảnh dường này còn có chứ?
Khắp miền Nam Việt lại Trung Đông

Cử-nhân, Đặng-vũ-Lễ
Làng Hành-thiện, Nam-định

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 29 độ
15 giờ 30 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ bảy, 9 Août 1924
S. Romain

Âm-lịch

Mồng 9 tháng bảy năm Giáp-tí
Ngày Canh thân
Sinh Mộc, Sao Chủ Trực Kiến
Kỵ Kinh lạc An-táng
NGHỈ : Quan lễ, Thương-lượng, An-môn, Tiễn-nhân, Xuất hành, Thu tài
Mật-phục — Hầu khẩu

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ	10 $ 27
— nhì —	9 70
— ba —	9 30
Thóc.	6 10
Hấp ngô	5 60

Giá bạc. Kể từ ngày 8 Août 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 9 $ 70

Tin tàu. Về cái tin tàu *D'Entrecasteaux* đã đăng báo ngày hôm qua thì nay sở Điện-báo lại có giấy đổi lại như sau này.

Tàu *D'Entrecasteaux* mang thư sang Pháp đến ngày chủ nhật 10 août hồi 11 giờ ở Haiphong sẽ chạy thẳng vào Saigon.

Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa 20 giờ 7 phút tối 9 août.

Tin đường sá. — Đường làng tỉnh số 33 ở Phúc-yên, đoạn Đa-phúc đi Thanh-nhàn bị ngập mấy nơi và ở chỗ cách Thanh-nhàn 4 kilomètres thì mắc nghẽn không đi được.

Quan Thống-soái mới — Quan Thống-soái Blondlat về qui-quốc nghỉ thì đã có tin rằng quan Thống-soái mới nay mai đến thay ngài là quan nguyên-soái Andlauer hiện đang quản-đốc đạo lục quân tại Angers.

Quan chánh thú-y về nghỉ — Quan Thanh-tra thú-y Đông-pháp Tricaud được nghỉ 6 tháng cả lương tại Paris. Quan Thanh-tra Tricard lại vừa được thưởng một đạo tưởng-lục vì trong 5 năm làm chức thú-hiến sở Thú-y ngài đã giúp cho phủ toàn-quyền được nhiều việc và nhất là đã tỏ lòng mẫn cán và thông thạo trong việc chỉnh-đốn và tuyển bổ lại ngạch Thú-y.

MỚI XUẤT BẢN

TRAI LÀNH GÁI TỐT

Tiểu-thuyết văn vần

Theo thể truyện Kim-Vân-Kiều

của

ông cử **DƯƠNG BÁ-TRẠC** soạn

Giá 0 $ 25

Có gửi bán ở khắp các hàng sách, ở xa gửi mua mỗi quyển thêm tiền cước là 0 $ 05 gửi thư và mandat cho ông Dương-bá-Trạc, Trung-Bắc-Tân-Văn Hanoi.

Cuộc quyên tiền giúp các dân bị lụt. — Bản báo đã nhận được những số tiền sau này của các nhà từ-thiện gửi giúp các dân bi lụt ở Bắc-kỳ ta, vậy xin đăng qui tính phương danh cùng những bức thư các ông đã gửi và việc ấy sau này :

M. Đoàn-đình-Nguyên ở Tuyên-quang 5 đồng.

M. Đinh-văn-Tiếp thay mặt các anh em trong sở rượu Sơn tây 7 đồng và bức thư sau này :

Thưa ngài,

Chúng tôi đọc báo thấy tỉnh Hưng-yên, chín mười phủ huyện bị lụt, mà ngài lại sẵn lòng tốt sở-động những nhà từ-thiện quyên tiền để giúp những cư dân chẳng may gặp phải lúc trời trả tai như thế. — Vậy chúng tôi của ít lòng nhiều góp mấy anh em đồng sự xin gửi về nhờ ngài chuyển giùm thì chúng tôi cảm ơn lắm lắm.

Tiếp	1 $ 50
Cân	1 50
Liệt	1 00
Bình	1 00
Nghĩa	1 00
Đính	0 50
Thân	0 50
Cộng	7 $ 00

Cộng hai số tiền đã nhận được là 12 đồng

Vấn-đề xe tay ở thành-phố. — Cứ như tờ biên-bản Hội-đồng thành-phố ngày 31 mai 1924, thì cái độc-quyền trung xe cao-su ở thành-phố đã định bãi đi rồi mà cho các nhà đóng xe được tự-do làm xe thuê chạy. Chủ ý quan Đốc-lý thành-phố là làm thế nào cho các xe mới sắp đóng sẽ được lịch-sự và sạch-sẽ hơn là các xe bây giờ, bởi vậy ngày thứ ba vừa rồi lại họp tại đồng riêng bàn về vấn-đề ấy. Một nhà trung xe cao-su có đem trình hội-đồng một cái xe kiểu mới lịch-sự và nhẹ hơn những xe đang cho chạy bây giờ. Hội-đồng định đến cuối tháng này lại họp kỳ nữa để nhất quyết về việc xe sắt có nên giảm bớt hay không.

NHÀ CHỚP BÓNG PALACE

(Cần-cáo

CHỚP BÓNG MÙA HÈ. — Bắt đầu từ ngày 15 Juin giờ đi cho đến hết mùa hè thì nhà chớp bóng **PALACE** đóng cửa không chớp bóng hát tối, chỉ chớp mỗi tuần lễ có hai buổi ban ngày thứ năm và chủ-nhật mà thôi, còn những buổi tối thì chớp trước cửa Café Métropole.

TẠI RẠP PALACE

Mỗi tuần lễ 2 buổi ban ngày
THỨ NĂM VÀ CHỦ-NHẬT

Mỗi lần chớp mỗi chương-trình khác nhau

Giá vào xem vẫn như cũ

Tòa án binh Tòa án binh ngày hôm qua đã xử những việc này :

Ăn cắp giấy bạc. Trong khoảng đầu tháng tư tây mới rồi viên đội Derrien ở về khố đỏ thứ nhất có mất trộm một đôi giầy, một cái điếu hút thuốc lá và một cái ví đa đựng hơn hai trăm quan tiền Pháp. Viên đội lấy ngờ cho người lính Ng-v-Du là loong-toong binh, có cho khám hòm hẳn thì quả thấy cái ví đa nhưng tiền thì mất rồi chỉ còn ví không mà thôi. Hỏi thì người lính lấy rằng bắt được cái ví ở trên bàn và có cất vào túi mình là để những thợ thuyền đang làm, ở đó khỏi ăn cắp mất. Sau lại để nguyên cái ví lấy vào chỗ cũ, chẳng dè hôm sau lại thấy cái ví bỏ vào sau đống củi. Hắn lấy tiế làm sợ quá, mà phải giấu vào trong hòm mình. Nhưng có mấy người lính khác nom t ấy Du vẫn giơ những giấy bạc 100 quan ra khoe. Cho nên nay không cãi được. Tòa phạt hai năm tù.

Ăn cắp vải của sở Tàu-bay. — Trong tháng ba tây vừa rồi, sở Tàu-bay có bị kẻ cắp leo tường và cạy tủ ăn cắp mất hai cuộn vải to chừng 170 thước với 15 thước lụa. Sở Mật-thám đi do xét thì ngày 5 avril có bắt được ở nhà người lính khố đỏ Đỗ v Khai, một phần những vải ăn cắp ấy. Tòa phạt ba năm tù.

Say rượu và không vâng lời bề trên. Một người lính Lê giương là Dadelow, ngày 27 avril trước vì uống rượu quá say mà bỏ cả việc canh gác, đến nỗi nằm sóng sượt ở phản, hôm sau người bếp coi hầu và cả quan hai trong cơ sai bảo cũng không vâng lời. Tòa phạt 8 tháng tù.

Đào binh. Trần-v-Niêm là lính ở vệ khố đỏ thứ nhất phạm tội bỏ đồn trốn và mang cả quần áo binh đi, bị tòa phạt 6 tháng tù.

Cuộc hát giúp các miền bị lụt. — Bản-báo nhắc lại để độc-giả nhớ rằng tối mai là thứ bảy 9 août tại nhà Nhạc-hội Tây có một cuộc ca độc-biệt của rạp Trường-an ca quán giúp những người bị lụt ở Bắc-kỳ. Bắt đầu khai diễn từ 8 giờ rưỡi. Các vai trò toàn là đào kép Huế cả.

Xin hãy xem giấy cáo-bạch của rạp ấy như sau này :

Nhân thấy đồng-bào nhiều nơi bị ngọn nước vô tình làm xiêu tán, nên chúng tôi xin phép quan Đốc-lý đến tối thứ bảy 9 Août 1924 diễn tại nhà Nhạc-hội phố Bờ-hồ, tiếp Kim-Vân Kiều (theo lối cả-lương) để lấy tiền giúp các miền bị lụt ở Bắc-kỳ.

Vậy kính mời các qui khách chiếu cố cho, trước là vì việc nghĩa, sau là thưởng ngoạn một cuộc vui khi tửu hậu trà dư

Giá chỗ ngồi

Hạng nhất	2 $ 00
Hạng nhì	1 50
Hạng ba.	1 00
Hạng tư.	0 50

Bán vé từ ngày 8 août 1924 tại nhà Nhạc-hội.

Trong khi hát, không quyên tiền và không bán chương-trình.

Trường-yên ca quán chủ-nhân lai cảo

Ngạch tham-tá tòa Sứ. M. Đào trong-Đa thư-ký hạng ba ngạch tòa Sứ, đã thi đỗ kỳ thi tham-tá chuyên môn thì nay được thăng tham-tá hạng năm.

Hội Hợp-thiện. — Bản-hội có lời cung thỉnh các ông, các bà hội-viên cùng các ông, các bà có phần-mộ thân-thích ký tang trong đất Phúc-trang của bản-hội đến 10 ngày tháng 7 ta là chủ-nhật (10 Août 1924), từ 9 giờ sáng đến 2 giờ chiều, bản-hội có sửa lễ Phả-độ cho Vạn-linh, kính mời các ngài đúng ngày giờ ấy, quá bộ xuống chùa Hợp-Phúc trong Phúc-trang bản-hội lễ phật và cầu nguyện cho Vạn-linh.

Hợp thiện hội lai cảo

XIN CÁC QUÍ KHÁCH NẾM THỬ MÁ XEM !

Các thứ thuốc lá hiệu **Con Gà**, *chưa cuốn ra cuốn rồi, hàng mới chế (Fabrication nouvelle) của Bông dương Yên-Thảo Công Ty toàn bằng thuốc ngoại-quốc hảo hạng, theo cách vệ-sinh. Vừa nhẹ, vừa thơm, không rão không nhức đầu. Thử mới biết sure.* 3007

Việc lát các hè ở thành-phố. — Chẳng nói thì ai cũng biết rằng từ mấy phố Tây không kể, như Tràng-tiền, hàng Giò, hàng Trống, còn thì các phố Hanoi bờ hè rất là đỏi-tuy, những phố Tây hè chưa xây mà cứ để cỏ thì chẳng nói làm gì, vì coi thế nó cũng tư-nhiên, đến như các phố ta thì trông rất là gớm chết, so với các tỉnh hẳn còn kém xa. Nói ngay các phố lớn như hàng Bào, hàng Gai, hàng Bồ, hàng Bông, vân vân, hai bên hè hàng phố thật là đỏi-tuy quá thể; chỗ thì cao, chỗ thì thấp, chỗ thì lát, chỗ thì không, có nơ lại để thành từng hố từng vũng, mỗi khi trời mưa, rất là nguy hiểm cho người qua lại. Đường sá đã chẳ hẹp, người đi chẳn cần phải đi trên hè mới tránh được cái nỗi nguy-hiểm mà hè như thế thì còn mong nỗi gì.

Bởi vậy bây giờ Hội đồng thành-phố đã định cứ mỗi năm tiền quĩ có dư-dật thì sẽ tu-bổ dần, nhưng dợi thế thì biết ngày nào xong ?

Hai người đánh một. — Tống-v-Nao cai lục-lộ bị kiện là đánh vợ là Lê-thi-Thu làm ren, nhà ở đường Huế số 246 và Tống-văn-Trạch là thư-ký xe hỏa Saigon cũng bị kiện là đánh chị dâu là tại Thu trên lầy đều phải bắt vào sở Cẩm, hỏi xong đã được tạm tha.

(*Xem trang thứ ba, cột thứ hai*)

Hội chợ Hanoi

Lần thứ sáu

Sẽ bắt đầu mở từ 30 Novembre đến 14 Décembre 1924.

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà

	7 Août hồi 6 giờ	8 Août hồi 6 giờ
Lao kay	78.60	79.00
Yên-bày	30 52	30.12
Việt-trì	13.94	14 25
Hanoi	9.18	9.60
Vạn-yên	12.05	11.70
Hòa-bình	7.94	7.90
Tuyên-quang	5.55	5.30
Phủ đoan	20.85	21 87
Phủ Yên-bình	1.80	1.70

Trên sông Thái-bình

	7 Août hồi 6 giờ	8 Août hồi 6 giờ
Thái-nguyên	20.55	21.12
Lãm	3.50	3.50
Phả lang-thương	3.85	3.82
Đáp-cầu	4.28	4.28
Phả-lại	3.41	

Dùng nước chanh nên cẩn thận

Duy có nước chanh hiệu **T B**
là chế bằng hơi-nước (eau distillée) rất thanh khiết, rất hợp vệ-sinh.

BÁN BUÔN Ở :

Phố Sinh-từ, số 125, (Hữu Giám) Hà-nội

Bản-hiệu không nhận đóng thứ chai bi, chỉ đóng thứ chai Perrier, có nắt sắt đóng bằng máy.

Số 38

BẠCH-TUYẾT LƯU-NGÂN

(*Ngôn-tình tiểu-thuyết*)

Truyện một cô nữ-sĩ người nước Anh, học rộng tài cao, khinh thân trọng nghĩa, cảm cái ơn tri-kỷ của người yêu, mà chịu đem đa thịt mình ra cho người thích chữ, dẫn mấu rơi thịt nát cũng chẳng quản gì đến thân. Cái nghĩa-tâm hiệp-cốt của cô, thật cũng cổ mỹ nhân chưa ai bì kịp. Chuyện chép rất lý kỳ, vậy xin dịch ra để cùng hiến các bạn độc-giả.

PERM-BUI-CẨM dịch-thuật

Nói đoạn lại quay lại Nhã-các mà rằng :

— Nhã-các tiên-sinh ! Ý tiên-sinh nghĩ thế nào ?

Bấy giờ thiên-hạ ai nấy đổ xô cả vào mà nhìn Nhã-các, xem Nhã-các có trả lời được không. Vì bằng không trả lời được, thì chắc là kiện thua dứt vậy.

Quan tòa lại nói :

— Thử hỏi Nhã-các tiên-sinh điều này : Nàng Tư-đức kia đã thích cái di-chúc vào lưng, thì không được gọi là người nữa ru ? Cứ luật, trừ phi những người ngu muội thì những kẻ, còn p ảm giả a đã bước chân tới chỗ công-đường, đều có quyền được biện bạch phải trái. Vậy thì người con gái này hiện nay có được quyền biện bạch hay không ?

Nhã-các nói :

Cô lắm chứ, sao lại không. Văn tự thì không biết nói đã cố nhiên, song người thì sao lại có lẽ cấm người ta không được nói. Cứ như lời ông bạn đồng nghiệp tôi vừa nói đó, thì ra bề người nào trên lưng đã có thích chữ thì người ấy không phải là người nữa, chỉ là một cây thịt đấy thôi hay sao ? Thiết tưởng thiếu gì lẽ cãi, hà tất qui đồng-nghiệp-hữu lại phải cãi gượng đến những câu vô lý thế. Nay dám xin hỏi lại một điều : Chữ là chữ thích chứ không phải chữ viết. vậy thì ngài bảo quan tòa làm thế nào mà xét ra được tự-tích của ai ? Và khi lập di-chúc, chỉ có bốn người biết mà thôi. Nay ba người hiện đã qua cố đi rồi, còn một người đó, ví dù ngài không cho người ta nói thì ngài bảo hỏi ai bây giờ ? Lấy ai làm c ứng mà xét cho ra án ?

Quan tòa nói :

— Ừ phải ! Nhã-các tiên-sinh nói có lẽ lắm. Di-chúc mà thích vào lưng, thì cái lưng chẳng qua là một bộ-phận nhỏ trong nhân thân mà thôi, không phải khắp mình chỗ nào cũng đều là di-chúc cả. Vả chăng di-chúc thì không biết nói đã đành, chứ người thì sao lại chẳng biết, lưng thì không nên nói là phải chứ mồm thì sao lại chẳng nên. Không lẽ vì cái lưng không biết nói mà bắt cả người cũng phải câm vậy. Nay tòa xử cho rằng : di-chúc thì không được nói, còn người thì cho phép cứ được kêu; lưng thì là di-chúc, mà người thì là người làm chứng vậy. Còn như lời thỉnh cầu của luật-sư bên bị thì nghĩ ưng bác bỏ.

Đại luật-sư vừa thẹn vừa tức liền nói :

— Quan tòa mà xử thế thì chúng tôi xin chống án lên tòa trên.

Quan tòa gật đầu mà rằng :

— Được !

CHƯƠNG THỨ XXI

Bấy giờ Nhã-các dẫn nàng Tư-đức đến bên bàn giấy quan tòa, rồi bảo nàng rằng :

— Đâu đuôi làm sao mà cái di-chúc này lại ở trên lưng nữ-lang, thì nữ-lang khá nói rõ để quan tòa biết.

Từ người có việc cho chí những người đi xem, ai nấy nghiêng đầu nghiêng cổ, chăm chăm chúi chúi, chỉ sợ nghe không rõ. Tư-đức bèn thuật hết đầu đuôi, từ khi Mễ-nhân dạt vào hoang-đảo, ăn nằn hồi hận những thế nào, lịch tự thân thế mình làm sao, nói minh quá giận mất khôn để của cho người ăn, mà châu minh thì bị lưu-lị cùng khổn, mới mượn người thầy-thủ đi tìm vải trắng định làm một bức huyết-thư, đến sau không tìm đâu được, cùng kế mới phải nghĩ ra cách thích chữ.

Tư-đức nói đoạn, Nhã-các liền nói :

Xin cô-nương đưa ra để quan tòa xem.

Tư-đức mặt đỏ như gấc, nước mắt chạy vòng quanh, đề tay vào khuy áo, nhưng còn ngần-ngừ chưa nỡ cởi. Quan tòa thấy, liền nói :

— Nếu nàng có nguợng, thì để ta truyền cho những người đứng xem dưới kia, hãy tránh ra ngoài.

Những người đứng xem nghe thấy quan tòa nói vậy, ai cũng lấy làm lo, nghiến cổ nhìn nàng Tư-đức xem nàng nói ra làm sao.

Tư-đức nói :

— Bẩm chúng tôi cũng không dám ngại chi điều đó. Những người đi xem có phải tránh ra ngoài nữa, thì trong này cũng vẫn là có người, chẳng lẽ quan trên đuổi hết cả mọi người ra được. Thôi thì tôi chỉ xin mong rằng, ông bà nào đi xem đó cũng nên xét cho kẻ bạc-mệnh, đừng có chê cười, thế là đủ vậy.

Quan tòa nói :

— Ừ !

Tư-đức liền cởi áo để hở lưng ra.

Quan tòa nói :

— Đứng gần lại đây một chút,

Tư-đức bèn rón bước đến gần, quay lưng lại cho quan tòa xem,

Quan tòa lấy kính hiển vi ra soi, đoạn lại so vào tấm ảnh đã chụp trước xem có đúng hay không, xem xong liền nói :

— Thôi được ! Thế nhưng bây giờ phải đưa cả cho các ông luật-sư xem đi một lượt đã. rồi tòa sẽ nghị án.

Tư-đức bèn đi xuống chỗ hàng ghế các ông luật-sư ngồi, chìa lưng ra cho họ xem. Khi họ đã xem khắp một lượt rồi, quan tòa lại nói :

— Thôi thế được !

Tư-đức liền kéo áo lên rồi đi về chỗ ngồi, trong lòng luống những ngậm ngùi tủi hổ.

Nhã-các, đứng lên hỏi :

— Cái di-chúc nàng vừa mới đưa ra trình tòa đó, có phải lập giữa ngày 22 tháng chạp năm ngoái hay không?

Nàng nói :

— Thưa phải.

Nhã-các lại hỏi :

— Khi lập di-chúc thì Mễ-nhân cùng với hai người làm chứng đều có mặt ở đó cả chứ? Mà khi thích chữ xong rồi thì Mễ-nhân mất có nhìn vào đấy không ?

Nàng nói :

— Có.

Nhã-các hỏi :

— Vậy thì khi đó Mễ-nhân đã có đỡ bệnh mà mê lú gì chưa ?

Nàng nói :

— Vẫn tỉnh như không vậy.

Nhã-các hỏi :

— Tự ý Mễ nhân cả chứ, hay là nàng có nói thêm nói bớt gì vào đấy không ?

Tư-đức nói :

— Tỉnh không.

Nhã-các nói :

— Có phải vậy thì nàng thề đi nào.

Tư-đức nói :

— Xin vâng.

Kế đó Nhã-các lại hỏi qua lon mấy câu nữa : Hai người làm chứng tại sao mà chết ? Nàng tại sao lại gặp được tàu đến cứu đem về ? Tư-đức trả lời xong thì vừa hay hết giờ, lại phải chờ đến phiên tòa hôm sau, tòa mới nghị án.

Đêm hôm ấy về nhà, ai nấy đều không ngủ được, chỉ mong cho chóng sáng mà đến tòa xem tòa xét xử ra làm sao.

(*Còn nữa*)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân-kính
Mặt vàng kim có chữ đa quang
BẢO HÀNH 20 NĂM
Giá. . . . . 11 $ 50'
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
79, Phố Paul Bert — HANOI
2009

號正泰金
茶名子獅

Bào hiệu mới có các thứ chè ngon đặc-biệt mới sang, chè bao, chè gói, nước liên tâm, nước ô long đủ cả, mỗi bao một lạng. Xin trình các quý khách được biết thêm-cẩn-cổ cho.
Năm nay bản-hiệu có nhiều thứ chè là, tên kể như sau này :

Chè Thiết-la-hán	Chè Bạch-kê-quan
Trung-nguyên-chăng	Ngọc-quan Sơn Trà chăng vương
Bạch-mao hầu chăng	Đại-hồng đào chăng
Bạch-mao-ngân chăng	Hồng-mai liễu chăng
Đặc-biệt liên-tâm	Kỳ chăng thầy
Đặc biệt ô-long	tiền
Đặc biệt la-hán	Tây-thi ô-long
Tuyết bạch mẫu-đơn	Đặc-biệt quan-âm

KIM-THÁI
HAIPHONG: Số nhà 140, Phố Khách.
Téléphone 272.
HANOI: Số nhà 3, Phố hàng Ngang.
Téléphone 480
2161

NHÀ BA-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul Bert, Hanoi

Ông Montès nhượng hiệu Bào-chế của ông cho ông Domart, bào-chế sinh-viên hạng nhất về cao đẳng học đường Paris đã mới năm nay. Ông Domart tự trông coi lấy việc chế thuốc, và thuốc chế bao giờ cũng rất cẩn-thận, nhờ về thế mà hiệu bào-chế ấy rất có tiếng.

Thuốc gửi đi xa cũng rất chóng. Ai muốn hỏi giá, hay hỏi điều gì cứ trả lời ngay.

SÁCH MỚI MỘT BẢN
LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
của M. L. HOULLIER
Giáo sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học trò Việt-Nam
Bán tại nhà in Bảo-quản
Giá mỗi quyển. . . . 0 $ 30
Tiền cước mỗi quyển . 0 , 12
Ai ở xa xin viết thư về cho
ông BÙI-XUÂN-THANH
61 — 63, Rue du Coton — Hanoi

Ngạch thừa-phái. — M. Nguyễn-khé-Phong thừa phái hạng năm quán làng Tang-trụ, tổng Bùi-dương, huyện Nam-trực (Nam-định), hết hạn nghỉ thì nay bổ đi tòng-sự tại dinh quan quản đạo Lai-châu.

Giấy bạc giả. — Tên Nguyễn-thế Bang nấu bếp nhà ở hàng Đẫy số 13 có trát của quan Dự-thẩm bắt về việc tiêu một cái giấy bạc giả một đồng thì đã phải bắt giải vào tòa án.

HỎI CÁC NHÀ LÀM BÁNH, nên mua Carbonate ammonique.
CÁC NHÀ THỢ GIẶT, nên mua Chlorure de chaux.
HIỆN CÓ BÁN TẠI :
NHÀ BA CHUÔNG
(Hiệu Bào-chế MONTÈS)
HANOI

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Các chú hung quá. — Vào hồi 10 giờ rưỡi ngày thứ năm, ở kho khám hàng đi Vân-nam có chú Khách tức nhau với một tên cu-li người mình trong khi làm việc thì bảo bùa đánh đáng một nhát cực mạnh vào cánh sườn người cu-li ấy. Người cu-li đau quá nằm quay ra đấy thì mấy tên cu li bạn chạy đi báo lính cảnh-sát lại bắt. Nhưng chẳng biết làm sao chỉ thấy người cu-li bị đòn kia phải bắt lên xe giải về sở Cẩm thôi, chứ còn người Khách hung-hăn lại đi đâu mất, mới lạ.

Cướp. — Đêm mồng 4 vừa rồi, có một toán cướp mang dao mác vào cướp nhà một người lái buôn tên là Mùi ở làng An-trúc, gần chỗ chứa dầu của công-ty dầu hỏa. Người nhà kêu lên thì có tuần-làng đến cứu, bọn cướp phải chạy ra, nhưng trong khi thảo thân thì nó có lấy dao khảng cự lại, chém chết mất một người. Nhưng tuần-đinh làng có bắt được chín đứa giải nộp quan sở tại.

Mất con. — Một người đói xếp của thành-phố là Vũ-đình-Vân nhà ở Hàng-kênh có trình sở Cẩm rằng con trai là Vũ-đình-Thinh lên 18 tuổi ở nhà đi đâu mất từ hôm mồng 3 mà chưa tìm thấy.

HẢI DƯƠNG

Xe-lửa đè chết người. — Đêm hôm mồng 4 vừa rồi, có một người dân ông bị chuyến xe-lửa ở Hạ-phong lên đè phải ở gần làng Hán-thương, huyện Cẩm-giàng. Mình người ấy bị xe lửa lôi đi đến mấy thước, cái đầu thì đời lăn ra ngoài. Khám trong mình không thấy gì có thể xét ra căn cước được.

NAM-ĐỊNH

Thuyên chuyển. — M. Trinh-trọng-Phúc, thư ký Tượng bang ngạch công-chính (ban hỏa-xa) đổi đi Lạng-sơn. Thì đã cùng gia-quyến khởi hành sáng hôm thứ tư vừa rồi.

Ông Phúc làm việc ở Nam-định 13,14 năm nay, được nhiều người yêu mến, nên ai cũng có lòng tiễn.

Mật thám giả. — Sở Liêm-phóng Nam-định có bá cáo cho dân hàng tỉnh không nên tin những bọn mật-thám giả hoặc mật thám cũ, bây giờ thôi không làm việc nữa.

Phàm mật-thám thật của nhà nước thì khi đi việc quan phải có giấy đi đường (feuille de route). Ngoài giấy ấy ra không còn có giấy gì khác nữa.

Chết đuối. — Thằng bé tên là Qui là con giai ông lái Đại cùng mấy đứa trẻ đùa nghịch tắm ở sông trước nhà máy chai, không ngờ lâu không thấy thằng Qui thò lên. Mấy đứa bé bèn hô-hoán mọi người lại cứu thì chẳng thấy nó đâu. Tên Qui là tay bơi-giỏi có tiếng mà lại chết đuối thì ai cũng lạ.

Đến hôm nay mới tìm thấy xác nó. Sở Cẩm ra xét không có vết gì đã cho chôn, nên cấm trẻ tắm sông.

VIỆC KINH-ĐỒ

Hoàng-thái-tử đã đến Huế. — Hồi 9 giờ 40 ngày 4 août, Hoàng-thái-tử đã cùng với quan cựu Khâm-sứ Charles và quí phu nhân, quan Khâm-sứ Le Fol và quí phu-nhân đi chuyến xe riêng từ Đà-nẵng đến Huế. Các quan Nam thì có quan Lễ-bộ thượng-thư Hồ đắc-Trung, quan Tả-tôn-khanh-Bửu-Phong và quan võ hộ-vệ Bửu-Trác, quan phụ-đạo Lê-nhữ-Lâm và các ông thị-vệ theo hầu.

Tại nhà ga Huế, từ 8 giờ sáng hôm ấy đã thấy các cuộc trần-thiết cùng quân lính nhã-nhạc gián bầu tế chỉnh nghiêm-trang, vẫn võ bá quan Tây, Nam tụ-tập đều đến đông đủ, còn nhân dân thành-phố ở đến xem chật ních kể trong người ngoài đông lắm.

Đúng giờ thì chuyến xe riêng đến đứng trước ga, phường nhạc Tây nổi khúc nhạc mừng xong, quan phụ-đạo Charles đặt tay Thái-tử xuống xe các quan ra chào mừng rồi thì bước ra sân trước để cùng nghinh ngự-giá. Hoàng thượng cũng đến nơi lúc ấy, Hoàng-thượng xuống xe, liền ôm lấy Hoàng thái-tử. Liền đó Hoàng-thái-tử theo dưới gối cùng Hoàng thượng và Phụ-đạo lên xe ô-tô về Đại-nội. Các quan lại đều tự tùng về theo.

Hoàng-thái-tử hiện nay ở tại Dưỡng tâm-điện trong Đại-nội. Đến mai mốt sẽ đi cùng về Hoàng-thượng, Lưỡng-tôn-cung và ngài bận phi (sanh-mẫu).

Tối hôm 4 août Hoàng thượng sắc đãi đại-yến tại Đại-nội rồi sẽ hát mừng tại Âu-định cung bảy ngày.

Nghe đâu Hoàng-thái-tử về hầu lễ tứ-tuần rồi sang năm sẽ lại đi du-học.

NỮ-HẢI-TẶC
(Trinh-thám tiểu-thuyết)
PHẠM HỒI-LÂM dịch thuật
Xuất bản lần thứ nhất
Có sửa đổi lại nhiều chỗ
Sách dày hơn 100 trang
Giấy tốt cực tốt. Sách đóng cực đẹp
Giá mỗi quyển . . . 0$30
Tiền cước . . . . . 0 . 11
Ai muốn mua buôn, mua lẻ xin gởi giấy cho
M. BÙI XUÂN THANH
61-63 rue Rue de Coton — Hanoi

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Việc làm đường xe-lửa Tân-ấp — Ngân-sơn. Con đường xe lửa Tân-ấp Ngân-sơn là khoảng đường thứ hai trong con đường Vinh — Đông hà.

Trong ba khoảng đường đó chỉ có một khoảng đường thứ hai này là làm lại sau hết cả, tuy rằng phần đất thì ngắn, song địa thế hiểm trở lắm, nên hai khoảng đường kia đã sắp xong rồi, nhà nước mới cho bỏ thầu con đường này vì vậy mãi đến tháng février năm nay, các nhà thầu-khoán mới khởi-công, nay đã được nửa năm, công việc xem cũng chạy lắm. khoảng đường này chia làm ba *lots* vừa làm đất, vừa làm cầu cống nhà ga, lại vừa làm đá *ballast* gải đường sắt, kỳ hạn nhà nước định chỉ có mười tám tháng thôi, chưa biết rồi ra có kịp hạn được không? như con đường Đông-hà Ngân-sơn kỳ-hạn có nói hơn mà nay cũng không *lot* nào khỏi quá hạn. Lựu-trung ba *lots* về con đường Tân-ấp Ngân-sơn ấy có một *lot* địa thế nghiêm-khê hiểm trở lắm, cách vận-tải bị lắm nỗi khó khăn và thủy-thổ cũng không được lành. Song lấy đại thế mà xét, thì công việc quãng đường thứ hai này cũng có thể chạy được, vì ở đây là chỗ nhân-công tốt, phu Nghệ, Tĩnh vừa chịu khó, vừa theo việc, mà ruộng đất của họ ít, cách sinh-lý của họ làm lúc bó buộc bỏ phải đi làm thuê làm mướn mới tức-tực được, chứ không như ở hạt Quảng-trị Quảng bình, dân thưa đất rộng, chỉ chuyên một nghiệp nông cũng đủ ăn, năm được mùa thì phong-lưu nhàn-hạ, năm mất mùa thì kiếm ăn, sẵn cũng đỡ được cái lúc hương hoang, không phải làm vào cái cảnh cơ-cận tử vong, cho nên họ không biết cái nghề làm phu lục-lộ, mà có khi cũng e ẳng thì thôi, vì vậy con đường Đông-hà Ngân-sơn khởi công đã non ba năm mà nay mới được phần mười xong được bảy, các nhà thầu khoán cũng chịu nhiều phần thua thiệt. Đến như con đường thứ hai từ Tân-ấp đến N. Ân-sơn nhờ về phu phen để mộ giá dễ giá đầu được cũng dễ làm, cái cơ tiến-hành có thể nhanh chóng được.

Con đường này mà làm xong, là con đường Hỏa-xa Vinh — Đông-hà liền tiếp được rồi.

QUẢNG-CHÂU-LOAN

Hỉ-tín. — Ông cựu Tám người ở Phố-lý sang làm việc ở bên này ngày 19 Juillet đã làm lễ kết hôn tại tòa đốc-lý Fort Bayard với Mlle Nghi-Sán, người ở Hanoi phố Đồ-hữu-Vị sang buôn bán bên này. Từ ngày có đất nhượng-địa này, đồng bào ta theo nhà nước sang đây làm việc thì nay mới có cái đám cưới này long trọng hơn cả.

Tàu bay. — Sáng ngày 19, hồi 10 giờ, tàu « *Song-bờ* » ở Hong-kong lại để đón một chiếc tàu bay về Hanoi, nghe đâu sắp có hai cái khác sang thay.

Giặc giã đã yên rồi. — Toán lính Tây đóng ở Tchékam đã trở về Fort-Bayard rồi, vì tỉnh Tchékam nay đã yên rồi, giặc-giã ở biên-giới không những nhiều nữa.

Nạn ô-tô. Một chiếc xe ô-tô của hiệu A-Piou đè phải phục-phụ M Bầu. Ông cụ già lẫm, vì nặng tai không nghe tiếng, nên bị xe đè phải nhiều vết thương nặng ở mặt, phải đem ngay vào nhà thương điều trị.

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 8 Août 1924
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
MAY HƠN KHÔN
Tích thứ hai :
HUÊ-DUNG TIỂU-LỘ

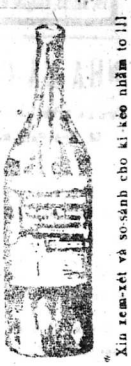
Tối thứ bảy 9 Août 1924
KIÊN TRINH ĐẠNG TRỌNG
Kiên trinh không phải gan vàng,
Nực cười cho kẻ mắc lừa phụ nhân
Ngẫm tình tương ái tương thân,
Nào ai lòng cựu nghênh tân mà ngờ.

Tối chủ-nhật 10 Août 1924
TRÁI DUYÊN KHÔN ÉP
Cực lòng lũ trẻ mồ côi,
Sao đi ép uổng cho tôi bẽ-bàng.
Chờ trình đáng giá nghìn vàng,
May mà khỏi thẹn với chàng mai sau.

Tối thứ hai 11 Août 1924
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
NGỌC DIỆP ĐỐI KIM CHI
Tích thứ hai :
TRẦN-THẾ-MỸ
BẤT NHẬN THÊ

NGƯỜI BIỂN-LẬN
(L'AVARE)
Hài-kịch của MOLIÈRE tiên-sinh soạn ra
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch
Hội Ái-hữu của Tán-cựu học-sanh trường Cao-đẳng đã diễn lại nhà hát lớn Hanoi, ngày 18 Janvier 1924
In chữ Pháp và chữ Quốc-ngữ hai lối văn song song
Giá mỗi quyển. . . . . 0$50
Tiền cước gởi đi các tỉnh, mỗi quyển. . . . . 0 . 11
CÓ BÁN TẠI BÁN QUÁN

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
ô tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Theo kinh-nghiệm từ xưa đến nay, chư hữu chư vị mấy thứ thuốc về những bịnh là, làm cho con trẻ con và người có tuổi không thể có thể tin được!
Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ tính hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Dã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế **MONTÈS**
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trong thư-từ bảo này.

No 100

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Lâm-chương nói :

— Tại sao nhà-ngươi lại dám cả gan đẩy đứa bé tên gọi *Bàng-khi-phương* xuống một cái ao sâu. Muốn tốt thì nhà-ngươi nên thú rõ đầu đuôi, khiến cho ta khỏi phải dùng đến cách tra-tấn.

Ngưu-nhị hầm rằng :

— Dám bẩm đại-nhân! Thật quả chúng tôi không biết *Bàng-khí-phương* là ai cả.

Lâm-chương nói :

— Nếu vậy thì ta phải dùng đến cách tra-tấn.

Nói xong, tức-khắc truyền cho quân sĩ cũng học *Ngưu-nhị* ra giữa sân. *Ngưu-nhị* nghe đến hai hàm răng, nhất định kêu oan mà không chịu thú nhận. *Lâm chương* truyền cho quân-sĩ dùng đại-côn để đánh. Đánh độ ba bốn chục đại-côn thì *Ngưu-nhị* đau quá, nằm chết ngất đi.

Một lúc hồi tỉnh, mới kêu van mà rằng :

— Dám bẩm đại-nhân! Chúng tôi xin thú nhận. Số là mọi ngày chúng tôi vẫn thường thấy có hai cậu học-sinh cắp sách đi qua cửa nhà chúng tôi, mặt mũi khôi-ngô, trông thật đáng yêu. Hôm ấy chúng tôi bỗng thấy có một cậu đi lối-thủi, mới đem lòng bất-lương, định đổ bắt đem vào trang từng, nhưng cậu học-sinh ấy không chịu, liền kêu rầm lên. Chúng tôi sợ có người biết, phải vội-vàng dẫy xuống ao sâu rồi bỏ đấy mà chạy, về sau chẳng biết cậu học sinh ấy có bò lên được hay không?

Lâm-chương nói :

— Nhà-ngươi đem lòng bất-lương, làm hại cho nhà người ta phải tuyệt-tự, cái tội-ác ấy thật đáng phanh thây trăm mảnh vậy.

Nói xong, truyền cho quan phủ *Hoài-an* giải *Ngưu-nhị* về tống giam rồi sau khi bắt giữ, bắt đem trảm-quyết, để đền cái mạng *Bàng-khí-phương*. Nhân-dân trong thành thấy vậy, ai cũng phục *Lâm chương* là một bậc thần-minh. Những cái án không đầu không-mối như thế mà đều xét ra được.

Người nhà *Hứa-thành long* kéo nhau đến trước cửa đình, đốt hương để lạy tạ. Khi quan phủ *Hoài-an* giải *Ngưu-nhị* đi rồi, *Lâm-chương* lại truyền giải *Dịch-đạo-thanh* vào để xét hỏi.

HỒI THỨ LXVII

Khi giải *Dịch-đạo-thanh* vào tới nơi, *Lâm chương* hỏi rằng :

— Nhà-ngươi nguyên người ở đâu? Tu tại chùa nào?

Dịch đạo-thanh bẩm rằng :

— Dám bẩm đại-nhân! Chúng tôi người bản-xứ đây, tu ở chùa *Thanh-hư-quán*!

Lâm-chương nói :

— Nhà-ngươi tu được mấy năm nay?

Dịch đạo thanh bẩm rằng :

— Dám bẩm đại-nhân! Chúng tôi tu ở đấy cả thảy đã được hơn 10 năm nay.

Lâm chương nói :

— Nhà ngươi tu trong 10 năm nay, đã giết chết bao nhiêu nhân mạng?

Dịch-đạo-thanh nghe nói, giật mình kinh sợ mà bẩm rằng :

— Dám bẩm đại-nhân! Chúng tôi là kẻ xuất-gia tu-hành, khi nào lại dám giết người!

Lâm chương quát to lên mà mắng rằng :

— Nhà-ngươi giết chết người ta, đem quẳng xuống một cái ao sâu, bây giờ lại còn dám chối cãi. Nhà ngươi thú nhận thì ta sẽ rộng ơn sinh phúc cho nhà-ngươi, nhược bằng chối-cãi, ta quyết phải dùng đến cách tra-tấn.

Dịch đạo-thanh vẫn còn cố cãi. *Lâm-chương* truyền cho quân-sĩ dùng các đồ hình-cụ để tra-tấn. Quân sĩ vâng-lệnh đã ran, đem *Dịch-đạo thanh* ra cũng-nọc ở giữa sân. *Dịch-đạo-thanh* kêu to lên một tiếng, rồi chết ngất đi.

Hồi lâu mới tỉnh, lại khóc lóc mà rằng :

Nam-vô cứu-khổ thiên-tôn!

Lâm-chương nói :

— Nhà-ngươi đã chịu thú nhận hay chưa?

Dịch-đạo-thanh kêu van mà rằng :

— Trăm lạy đại-nhân! Đạ-nhân tra tấn chúng tôi thì chúng tôi thật đành chịu chết uổng mà thôi, chứ chúng tôi không còn biết thế nào mà thú nhận!

Lâm-chương nổi giận, lại truyền cho quân-sĩ dít chặt dây thừng lại một nắc nữa, bấy giờ *Dịch-đạo-thanh* mới kêu van mà rằng :

— Trăm lạy đại-nhân! Chúng tôi xin thú nhận. Hồi 5 năm trước, có một người vào ngủ trọ trong chùa, cỗi tiền ra cúng. Tôi trông thấy nhiều tiền, có trót dại đổ rượu cho hắn thật say, bước đá vào mình mà ném xuống một cái ao sâu, để cho mất tích!

Lâm-chương hỏi rằng :

— Người ta có cả thảy bao nhiêu tiền? và có biết là người ở đâu đến không?

Dịch-đạo-thanh bẩm rằng :

— Dám bẩm đại-nhân! Cả thảy được hơn 40 lạng bạc. Người ấy nguyên ở Sơn-đông đi sang *Giang-tây* để buôn-bán.

Lâm chương nổi giận mà phán rằng :

— Nhà ngươi thật là một đứa tàn-bạo, không còn chút lương-tâm nào! Vì 40 lạng bạc mà nỡ hại một mạng người, khiến cho cha mẹ vợ con người ta xiết bao mong đợi!

Nói xong, truyền cho quân-sĩ đánh đủ 30 đại-côn. *Dịch-đạo thanh* ngất mà chết đi. *Lâm-chương* truyền đem ra ngoài hoang giã. Nhân-dân trong thành thấy vậy, ai cũng khiếp sợ, phục *Lâm-chương* là một bậc thần-minh. *Lâm chương* lại truyền giải *trần-hữu* và vợ là *Vũ-thị* vào để xét hỏi. *Vũ-thị* khi nhỏ tăng đi-m, mình run cầm-cập, vào quỳ ở dưới sân.

Lâm chương trông thấy *Vũ-thị* là người có nhan-sắc, mới phán hỏi rằng :

Nhà-ngươi cùng *Trần-hữu*, có phải là vợ chồng lấy nhau từ thuở bé đó không?

Vũ-thị bẩm rằng :

— Dám bẩm đại-nhân! về sau chúng tôi mới lấy *Trần-hữu*!

Lâm chương hỏi rằng :

— Người chồng trước của nhà-người bị bệnh chi mà chết? Và tại t ở chỗn tại chỗ nào?

Vũ-thị giật mình kinh sợ mà bẩm rằng :

— Dám bẩm đại-nhân! Chồng trước tôi bị bệnh lạo mà chết, quan-tài tiện để đem thiêu-hóa rồi!

Lâm-chương hỏi rằng :

— Nhà người thả-táng được mấy năm thì đi lấy *Trần-hữu*?

Vũ thị bẩm rằng :

— Dám bẩm đại-nhân! Tôi ở vậy được 4 năm, sau vì cửa nhà sa sút, lại không có con cái nào, không biết trông cậy vào đâu, cho nên phải lấy *Trần-hữu*.

Lâm chương hỏi rằng :

— Cái tử-thong-tích cắm kim vào đầu mà giết chết người. Cách khám-nghiệm ấy có phải nhà-người dạy *Trần hữu* đó không?

Vũ-thị nói :

— Bẩm vâng!

Lâm-chương nổi giận mà rằng :

— Ái! Thế ra con mụ đàn bà này là một tay đã có giết người! Khi trước nhà-người có tư-tình mà thông-mưu giết chồng, sự-tình đầu đuôi thế nào, nên thú cho thực. Nếu không thì ta sẽ dùng đến cách tra-tấn.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Troschet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

NHA BA-CHUONG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ giời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghip.

Mắc bệnh ghip, thường sốt nhẹ, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghip, chỉ có một thứ thuốc, là :

Cachets du Docteur Rascol

2$60 một ống 25 cachets

RƯỢU PIPPERMINT

ĐỔI CHO ĐƯỢC HIỆU

GET!

Rượu nầy uống mất khan tiếng và tiệu.
Làm bằng đường tin anh.

BÀ CHÚA NHỮNG CRÈMES BẠT-HÀ.

Pha lộn với nước, rượu Bạt-hà Pippermint nồng lấy làm mát mồ lắm.
Hàng cất ra từ năm 1796 ông **GET FRÈRES** ở thành REVEL (Tỉnh Haute-Garonne)

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu dầu nai)

Đã năm mươi năm nay, nhiều người cũng đã biết nước có chất sắt là một thứ bổ ích cho họ, nên họ bắt chước mà nung nước đánh ít cho đỏ rồi bỏ ngâm vào bình đựng nước, như thế thì nước ấy không bổ ích gì cả, vì nếu người ta muốn cho thuốc với sắt mà ngấm vào trong thân thể được thì rất phải chế tạo ra cũng giống như nguyên chất của thứ ăn mới được. Chính một ông đại danh-y là quan Bác sỹ Rabuteau ở Ba-lê, ngài đã tìm ra cái ích lợi của sắt mà chế lẫn với thuốc để ngấm vào thân thể, là thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu dầu nai) thực là công hiệu lạ lùng.

Chỉ dùng vài lọ, đỏ da thắm thịt, sức lực mạnh mẽ, khỏe mạnh lạ lùng, trong mình khoan khoái.

Ăn uống để tiêu và lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.
2v65

TRONG LÚC SẢN-DỤC

Đàn bà vì khi sản-dục đau-đớn một nhọc mà yếu người đi. Huyết ra mất nhiều, thành ra ít đi và suy đi. Nhưng mà đứa con mới đẻ cần phải nhờ mẹ dưỡng-dục lâu, thì bấy giờ mẹ càng phải bồi-bổ cho tốt huyết, cho nhiều huyết. Muốn bổ huyết cho mạnh người, để có sữa tốt mà nuôi con, thì nên dùng thuốc PILULES-PINK. Thuốc ấy sinh huyết mau lắm, rồi lại làm cho sữa cũng tốt và nhiều. Đứa trẻ đã nhờ công mẹ sinh-thành, lại được bú sữa tốt mà sinh sức lực, đó là cái hạnh-phúc cả đời của nó bắt đầu từ đó.

Thuốc PILULES-PINK này hàng thuốc nào cũng có bán.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

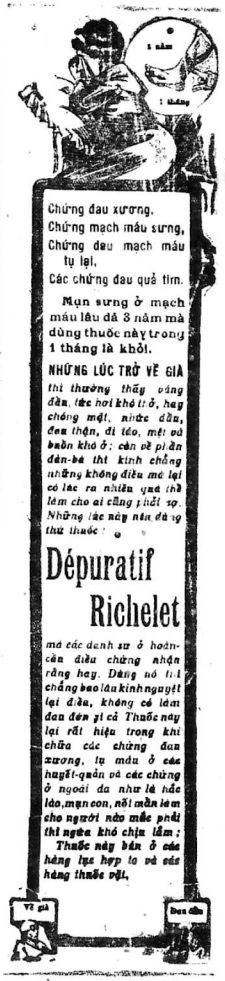
Trị bệnh mất máu, khi huyết suy-yếu, thân-thể mỏi-mệt, gầy-còm, hay vì kém huyết sinh ra rác phổi làm cho hay ho vật uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm bao giờ.

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là :

Thuốc nước bổ huyết
MÁU BỔ

Chứng đau xương.
Chứng mạch máu sưng,
Chứng đau mạch máu tụ lại,
Các chứng đau quẹ tim.

Mụn sưng ở mạch máu lâu đá 3 năm mà dùng thuốc này trong 1 tháng là khỏi.

NHỮNG LÚC TRỜ VỀ GIÀ *thì thường thấy váng đầu, tức hơi khó thở, hay chóng mặt, nước đầu, đau thận, đi táo, mệt và buồn khó ở; cần về phần đàn-bà thì kinh chẳng những không điều mà lại có lúc ra nhiều quá thể làm cho ai cũng phải sợ. Những lúc nầy nên dùng thứ thuốc :*

Dépuratif Richelet

mà các danh sư ở hoàn-cầu đều chứng nhận rằng hay. Dùng nó thì chẳng bao lâu kinh nguyệt lại điều, không có làm đau đớn gì cả. Thuốc nầy lại rất hiệu trong khi chữa các chứng đau xương, lụ mủ ở các huyệt-quản và các chứng ở ngoài da như lở hắc lào, mạn con, nổi mẩn lem cho người nào mắc phải thì ngứa khó chịu lắm ; Thuốc nầy bán ở các hàng lục hợp to và các hàng thuốc vặt.

NHÀ BA-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

CÁC BỆNH SAU NÀY :

1. Bệnh ngoài da, nhọt đau đớn,
2. Đau xương,
3. Tàn lâu ngày,
4. Đau phát-huyết-quản.

Đều trị bằng thuốc :

ROB DÉPURATIF MONTÈS

PHÀM,

Thứ chè tốt thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon. Thường lắm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, tí lâu thì nhạt nhẽo. Đấy là hạng chè già lá cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến động.

NHƯ,

Mua được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy quí-khách muốn tránh sự biến động ấy xin chực tiếp quá bộ chiếu cố cho bản-hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THÁI HIỆU
số 16, phố hàng Ngang Hanoi
số 113, phố Khách Haiphong
số 73, phố hàng Trống Namdinh
Kính cáo

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái pháp chế thuốc nầy khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận nên thuốc nầy là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ cho thật mạnh, thì dùng thuốc nầy chắc và nhẹ lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghip, bệnh sốt rét rừng, v. v

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN NHỰT-BÁO

(Xuất bản mỗi ngày 8.500 tờ)
6 trương

GIÁ BÁN BÁO :

Một năm	12$00
Sáu tháng	6.50
Ba tháng	3.50

Báo quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine).

Tôn-chỉ của tờ báo là để truyền-bá tư-tưởng văn-minh của Pháp-quốc, luận về kinh-tế lý-tài, báo tin lạ xảy ra trong Đông-Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn thâu nhận.

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
補補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晚飯吞啞每吞啞沒噦醴欸唉補

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31, phố Trang-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

VỚI 20 QUAN, QUÝ-KHÁCH CÓ THỂ KIẾM ĐƯỢC

500.000 quan

Kiếm được chỉ, thì mua

Một cái vé PANAMA có rút số

Lúc mua phải nộp ngay 20 quan và trong 25 tháng nữa (tháng đóng 20 quan theo như số đã khoản nói trong luật) (Nếu vậy mất ngày chỉ có ra mấy xu, có thể làm nên giàu có được).

Nộp tiền lần đầu được ngay cái số vé, chỉ mình mình có quyền xé-bỏ-đi, sau lần rút số nếu trúng được độc, nhưng thế đã đóng hết tiền nữa mấy, nếu vé của mình trúng số được lĩnh người số 16 hôi-chi về PANAMA thì nhận những tiền mới là, giá tiền bao lần bao nhiêu nhất định, mình không có cũng được hoàn lại tức quan.

Thực là một cách đặt tiền chắc chắn nhất và lợi nhất

Mỗi năm số tiền cho lô có hơn ba triệu quan

CÁC LÔ NHƯ SAU NÀY :

126 lô	500.000 quan		263 lô	6.000	quan
127 lô	250.000	—	1.265 lô	2.000	—
263 lô	100.000	—	12.640 lô	1.000	—
263 lô	10.000	—	1.737.692 lô	400	—

Có vé được dự cầu nhận rất số mãi cho đến khi số vé của mình trúng thì thôi, mỗi lần rút số là nhận được một số mới số các số trúng số, mà không phải giá tiền. Mỗi lô có bao nhiêu tiền được lĩnh hết. Các số giao cho người mua đúng với các vé thượng-nc, người mua vé lúc nào muốn xem cũng được, đúng như bản luật giống ngày 17 Mars 1909. Bản luật lý giữ bắt một phần cuốn-chắn cho người mua vé.

RÚT SỐ MỖI NĂM BỐN LẦN
Ngày 15 FÉVRIER, 15 MAI, 15 AOUT và 15 NOVEMBRE
Muốn dự các cuộc rút số, thì gởi 20 quan đến nhà

BANQUE DE CRÉDIT COLONIAL, Rue Paperi, MARSEILLE (France)

SẮP MỞ

Ba

PACHOD Frères & Cie LYON

2050

CÁO-BẠCH

Quý khách có xe 6-tô muốn chữa, nên đến xem xưởng **GARAGE BOBILLOT**, *số 7 phố Bobillot, Hanoi : Tính giá hạ hơn cả các nơi. Làm việc nhanh-nhẹn và cẩn-thận.*

Quý khách nên đến xem xe kéo hạng lịch-sự : không xe nào tốt đẹp bằng.

Cho thuê xe ô-tô

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT, HANOI

Từ ngày thứ sáu 1er đến hết ngày 10 Août

BÁN RAO HÀNG :

Đồ dùng cho các bà đàm — Nước hoa, xà phòng, đồ kim hoàn — Giầy bít — Xe đạp
Đồ dùng trong việc thao luyện — Trong nhà cửa
Các thứ đèn — Đồ xành đồ xứ — Đồ sắt và các Hóa chất.

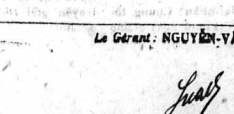
TẠI GIAN HÀNG BÁN VỊ ĂN THỨC UỐNG

Xem các hàng mới tới chuyến tàu vừa rồi.
Giá bạc đương cao, nên mua được lợi

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN-LÝ ĐI CHỢ HIẾU
ở ga YÊN-LÝ chạy hết 3 giờ mười sáng sau chuyến xe lửa thơ nhất bến-thủy về Vinh.
ở CHỢ HIẾU (phố-qui) đi hết 1 giờ chiều đến ga Yên-lý về xịp chuyến xe lửa về Vinh và Bến-thủy.

ĐƯỜNG VINH VỀ HUẾ
ở VINH đi hết 4 giờ chiều đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế.
ở ĐÔNG HÀ ra hết 8 giờ sáng sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Các quí-khách đi lại đường Vinh-Đông-hà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm lẫy, xin liệt quí khách đánh giấy thép trước cho bản-ty. Hễ khi bản-ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiếu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Lý gare ; — mà đường Vinh-Đông-hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare.

9 ĐƯỜNG SANG LÀO. — Vì độ này bên Lào mưa luôn xe không đi lại được nên xe chúng tôi cũng hoãn không chạy, nhưng đến bắt đầu từ tháng mười tây (Novembre) trở đi thì mới lại chạy.